

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Слободиська О.А.

викладач,

*Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського*

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ СПІВУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Прискорений темп науково-технічного і соціального прогресу, кризові суспільні явища, що відбуваються у сучасному світі, визначають нові завдання у системі освіти та виносять на перший план необхідність пошуку нових методів формування особистості молодого покоління. Очевидним є той факт, що система навчання ХХІ століття вимагає постійної модернізації та впровадження інноваційних технологій, які забезпечували б можливість формування особистості учня, розвитку його творчої ініціативи, стимулювання потреби в самовдосконаленні, виявленні моральної позиції. Сутність сучасних вимог визначена прийняттям Закону України «Про інноваційну діяльність», Положенням «Про порядок здійснення інноваційної діяльності в системі освіти України»

Необхідність використання інноваційних технологій у навчанні вимагає переорієнтації музично-педагогічної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва. Система мистецької освіти висуває запит на вчителя музичного мистецтва, який володіє художньою культурою, виконавською технікою, є добре обізнаним у сфері співацької діяльності. У багатьох навчально-виховних закладах використання електронних засобів програвання музики вже витіснило «живе» інструментальне виконавство, мультимедійні

презентації замінили художні бесіди, зате зросла потреба у співі, який є провідною діяльністю на уроках музичного мистецтва.

Метою статті є підкреслення важливості впровадження інноваційних технологій у процес підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва, зокрема, у вокальну діяльність.

Аналізуючи фундаментальні праці з історії вокального виконавства, теорії вокального мистецтва та вокальної педагогіки В. Антонюка, Д. Аспелунда, Ю. Юцевича, І. Назаренко, Л. Дмитрієва, А. Менабені, В. Юшманова та ін., серед проблем напряду вокальної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва можна виділити такі основні складові, як методика постановки голосу, фізіологія процесу голосоутворення, формування й розвиток співацьких здібностей, зокрема, через інноваційні музичні технології.

Дослідники проблем інноваційних педагогічних технологій (О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльов, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс та ін.) намагаються співставити поняття інновації у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове. В. Загвязинський зазначав, що нове у педагогіці – це наявність у педагогічному процесі прогресивного начала, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання та освіти [4, с. 23].

Перш ніж розглянути особливості впровадження інноваційних педагогічних технологій варто уточнити ключове поняття «інновація». У сучасних наукових дослідженнях поняття «інновація» (від англ. «innovation») означає «оновлення, зміна, привнесення ідей, новоутворення як відносно нове явище» [3, с. 306] вперше з'явилося у зарубіжних дослідників ХІХ століття, та використовувалося, здебільшого, під час введення нових елементів одної галузі в іншу. Крізь призму педагогіки термін «інновація» ми можемо трактувати як нововведення, що покращує хід та результати навчально-виховного процесу.

Якщо звертатися до джерел поняття «технологія», яке походить від двох грецьких слів, які означають «мистецтво, майстерність» і «слово, навчання», його можна визначити як усвідомлене практичне мистецтво, усвідомлена майстерність. Впровадження інноваційних технологій навчання співу майбутніх вчителів музичного мистецтва означає використання оригінальних, конкретно підібраних, новаторських педагогічних способів, прийомів, засобів та методів, спрямованих на опанування вокальної техніки, освоєння навчального матеріалу в індивідуальному темпі, на уроках та самостійно, використовуючи різноманітні способи сприйняття інформації, що формує позитивну мотивацію до навчання.

Особистісно-зорієнтоване навчання передбачає підбір методів та принципів роботи індивідуально для кожного учня, тому до підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва потрібно підходити, насамперед, з позицій психологічного аналізу. У своїх працях Н. Гребенюк пропонує для кожного учня створити діагностичну карту-характеристику, у якій зазначити його фізіологічні особливості, характеристику голосу, оцінку музично-теоретичних знань та виконавських здібностей, приблизний репертуар. Впровадження такого елемента у роботу викладача дасть змогу визначити «стратегії впливу, стратегії розвитку, стратегії корекції голосу, що є зосередженням психолого-педагогічних засобів впливу на особистість майбутнього фахівця» [2, с. 159].

На перших етапах вокальної підготовки велике значення варто приділити вивченню впливів артикуляційних устроїв різних вокальних фонем, їх комплексної дії на діяльність голосового апарату співака та дихальної системи. На прикладі різних вже розроблених методик можна прослідкувати особливості методико-технологічних підходів до різних співацьких манер, та визначити найбільш оптимальну тактику роботи з кожним учнем.

Як показує практика, ефективність підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва визначається, насамперед, їх рівнем зацікавленості та готовності до прийняття самостійних виконавських рішень у творчій роботі. У процесі навчання викладач повинен спрямовувати пориви учня на розвиток як потенціальних професійних задатків, так і особистісно-психологічних якостей. Також доцільно використовувати мультимедійні комп'ютерні презентації, програми-тренажери, відео-уроки, майстер-класи, концертні записи відомих співаків та колективів. Таким чином, створюється навчальне професійно-зорієнтоване інформаційне середовище, що сприяє розвитку основ педагогічної майстерності майбутніх вчителів [1, с. 35]. Все це дасть змогу учневі здійснювати рефлексивну діяльність і моніторити рівень власного професійного зросту, диференціювати інформацію рівнями складності опанування вміннями та навичками.

Можливість впровадження інновацій у сучасних систему освіти на пряму залежить від рівня технічного забезпечення у навчальних закладах, а особливо у вокальній підготовці. Наприклад, В. Ємельянов підкреслював важливість поняття «автофонії», тобто сприйняття власного голосу, який зазнає резонаторних перетворень, що додають його звучанню значних змін, а отже, варто частіше створювати на уроках вокалу умови, близькі до концертного виступу, запрошувати слухачів, записувати виконання на електронні музичні носії та спонукати учня до пошуку шляхів подолання усіх недоліків звучання.

Висновки. Інноваційна концепція підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва об'єднана єдиним фундаментальним задумом, який передбачає найбільш ефективну реалізацію процесу навчання співу. Перспектива подальших досліджень в напрямку інноваційних технологій навчання співу та їх впровадження у підготовку майбутніх вчителів музичного мистецтва полягає у комплексному

застосуванні принципів особистісно-зорієнтованого навчального процесу.

Список використаних джерел:

1. Галиця І.О. Інноваційні механізми активізації педагогічного і наукового процесів / І.О. Галиця // Вища школа. – 2011. – № 7/8. – С. 31-37.
2. Гребенюк Н.Є. Особистісно орієнтований підхід у розвитку індивідуальності співака / Н.Є. Гребенюк // Музичне виконавство: науковий вісник Національної музичної академії імені П. І. Чайковського, – К.: НМАУ, 2000. – вип. 14, кн. 6. – С. 156-165.
3. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень / Уклад.: О.І. Скопенко, Т.В. Цимбалюк. – К.: Довіра, 2006. – 789 с.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 218 с.
5. Емельянов В.В. Развитие голоса. Координация и тренинг. 6-е изд., стер. / Виктор Владимирович Емельянов. – СПб.: Издательство «Лань»; «Издательство Планета музыки, 2010. – 193 с.
6. Євтушенко Д. Роздуми про голос [Текст] : нотатки педагога-вокаліста / Д. Євтушенко. – К. : Музична Україна, 1979. – 92 с.
7. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению / А.Г. Менабени. – М.: Просвещение, 1987. – 93 с.
8. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика та розвитку співацького голосу / Ю.Є. Юцевич // Навч.-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу. – К. : ІЗМН, 1998. – 160 с.